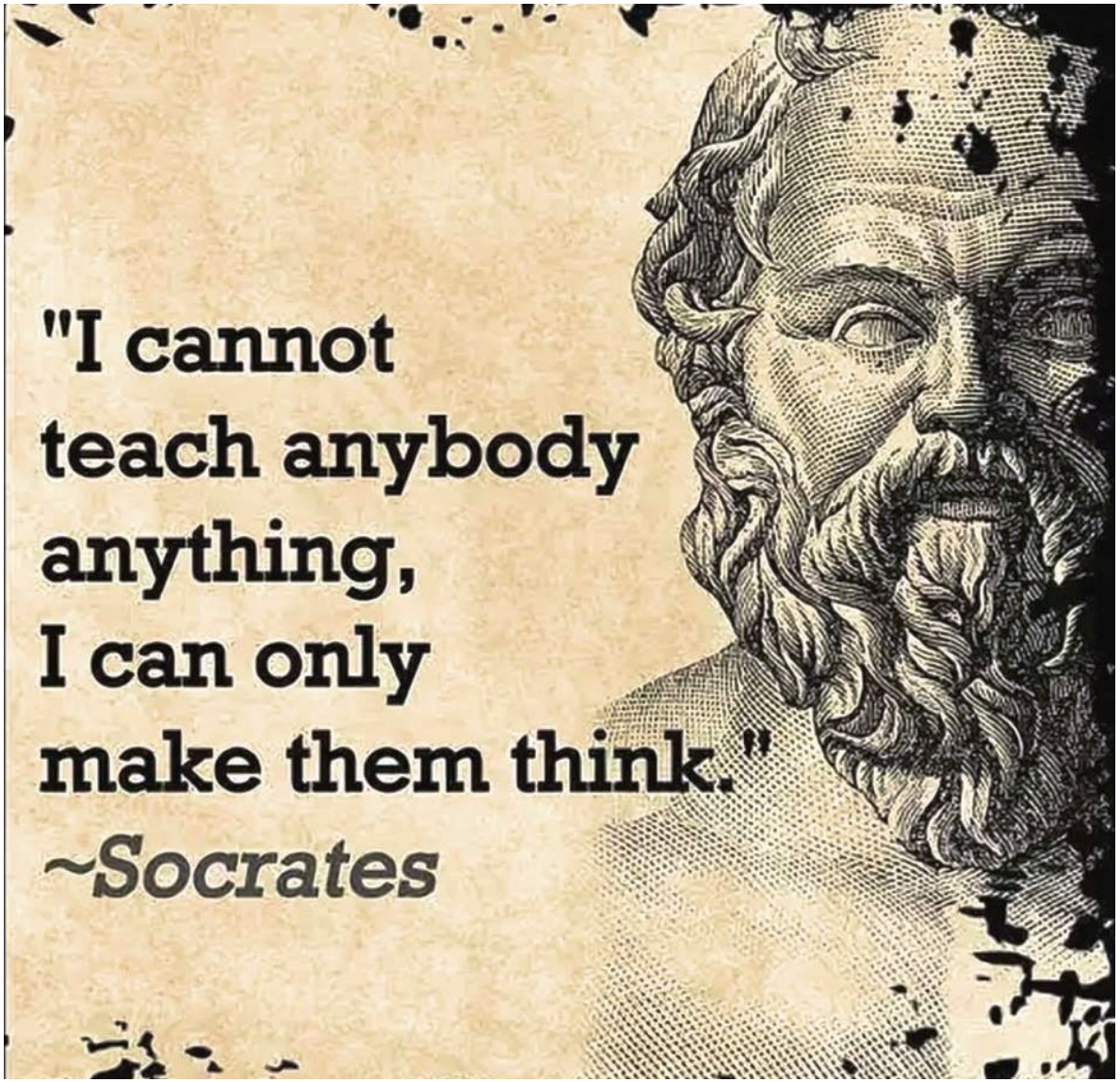

provincie Overijssel

elimineer ‘De Burger’!

provincie Overijssel

(tegenover de Tweede Kamer in Den Haag)

provincie Overijssel

"Geen
Tijdperk van Veranderingen,
maar
een Verandering van Tijdperken"

(Prof. Dr. Ir. Jan Rotmans, Erasmus Universiteit)

provincie Overijssel

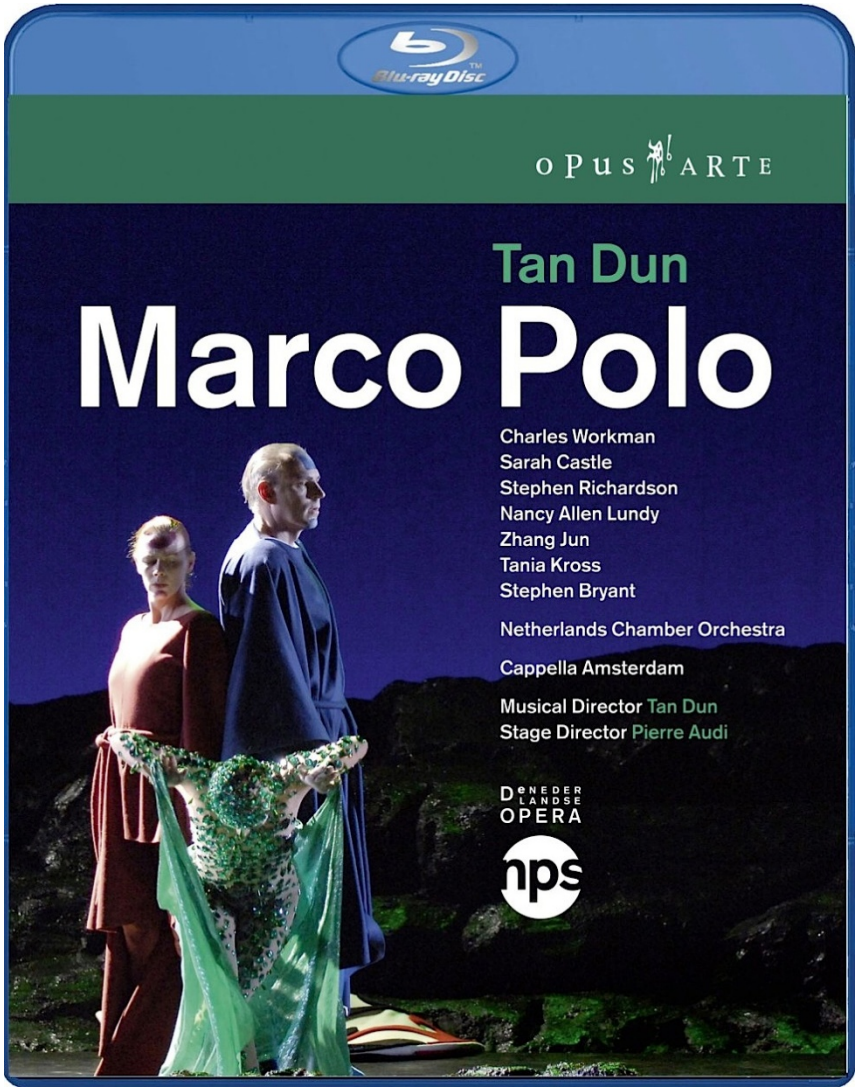

provincie Overijssel

NETFLIX

zorge loos

Energiek Vasse

De energieparel van Twente

UBER

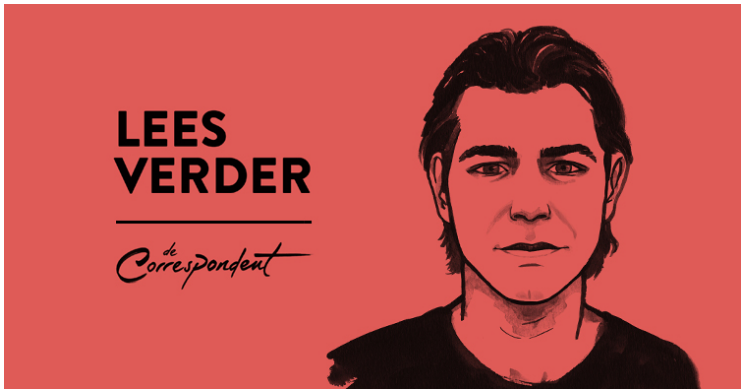

provincie Overijssel

'Oud' vs. 'Nieuw'

Oude wereld

Zuilen en Sociale Klassen
Hiërarchisch
Statisch en voorspelbaar
Materieel

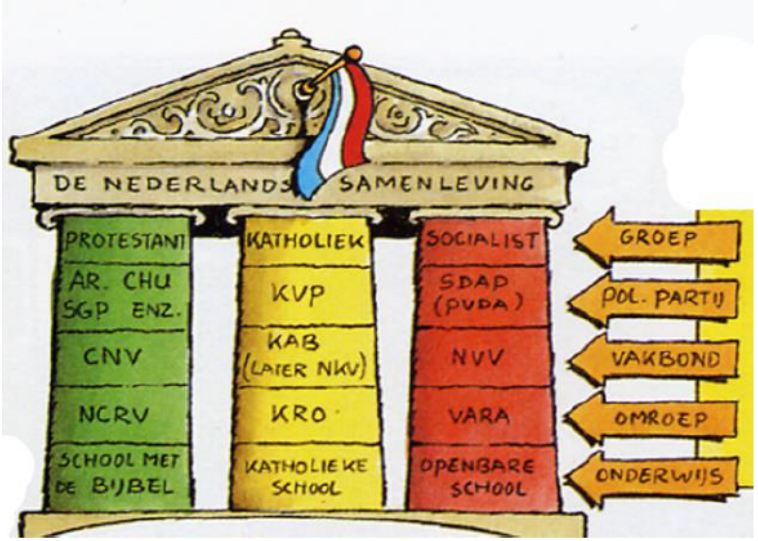

Nieuwe wereld

Netwerken en Individuen
Heterarchisch/Egalitair
Dynamisch en onvoorspelbaar
Immaterieel

provincie Overijssel

“When the winds of change
are blowing
some people
are building shelters,
while others
are building windmills”

(Society 3.0)

provincie Overijssel

Vaak prima ‘traditionele’ democratie

Het systeem draait nog…maar…

Er zijn (nog maar) 12 duizend Nederlanders politiek actief

1.7% is lid van een partij

Het vertrouwen in ‘de overheid’ blijft dalen

90% heeft wel vertrouwen in ‘ de democratie’

provincie Overijssel

Tijd voor een systeem update?

1840

2020

provincie Overijssel

‘Compactere overheid, sterkere inwoner’

Hoogleraar bestuurskunde Roel in ’t Veld:

“We hebben behoefte aan
een ‘participatieve democratie’.
Een samenleving waarin burgers,
naast politici en professionals,
scheppers van instituties en voorzieningen zijn.”

Dit leidt tot een compacte, slagvaardige en faciliterende overheid, een mondige, veerkrachtige samenleving, en zeggenschap van betrokkenen over de aard en inhoud van collectieve voorzieningen.

provincie Overijssel

Participatie en dialoog

uit: *"De Kracht van Overijssel" (2011)*

"Burgerparticipatie, dichter bij de burger: inwoners van Overijssel nodigen we actief uit hun deskundigheid, ideeën en verwachtingen ten aanzien van opgaven die de leefomgeving van Overijsselaars direct raken en waarvoor de provincie aan de lat staat met ons te delen. Daarvoor zoeken we al dan niet samen met collega-overheden actief en eigentijds (inclusief social media) de dialoog met Overijsselaars. Deze burgerparticipatie moet met name aan de voorkant van activiteiten invulling krijgen; dat is het moment waarop de inbreng maximaal betekenis kan krijgen."

provincie Overijssel

Waarom?

Meer draagvlak, beter beleid

Sociale vitaliteit

Geld en waarden

('het is niet mijn eigen geld…')
andere vormen van financieren/waarden
(crowdfunding, coöperaties)

Legitimiteit

Beperkte steun voor representatieve democratie (ca. 34%),
vooral onder hoogopgeleiden
Behoefte aan meer beslissingsmacht,
vooral onder lager opgeleiden (70%)

(Sociaal Cultureel Planbureau, 2016)

provincie Overijssel

Participatieladder

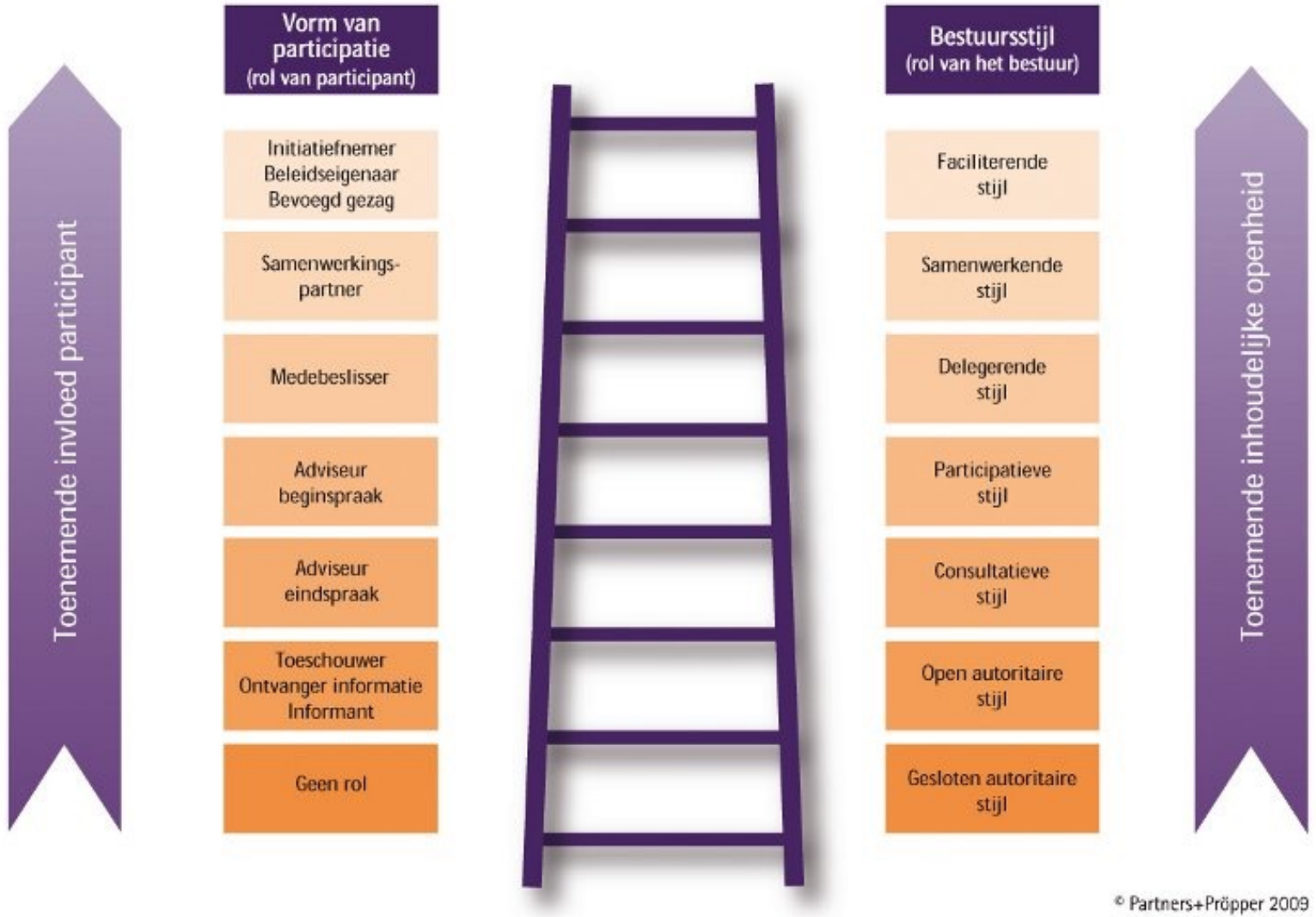

© Partners+Pröpper 2009

provincie Overijssel

Denkstappen

bepaal per project, per thema, per onderwerp

Waarom?

Hoe ‘diep’ willen we eigenlijk gaan met de mensen?
Doel en positie op de ‘Participatieladder’

Wat?

De ‘spelregels’ in dit geval? Mandaten en verantwoordelijkheden?
Het verwachtingsmanagement

Wie?

Inwoners of partners zijn niet één soort mensen. Belevingswerelden?
Doelgroepsegmentatie

Hoe?

Pas na de eerste 3 stappen een keuze voor verschillende aanpakken
Methoden & middelen

provincie Overijssel

Vaak prima ‘traditionele’ participatie

Vooral bij infra-/ruimtelijke projecten:
goed en zorgvuldig
met veel kennis en ervaring

(folders, websites, nieuwsbrieven,
keukentafelgesprekken, info-avonden,
inspraakrondes, focusgroepen, afstemming
met belangengroepen en partners etc.)

Burgerinitiatief

Burgerpanel

provincie Overijssel

Tijd voor een andere houding?

‘Alles wat je **voor** mij doet
maar niet **met** mij
doe je **tegen** mij!’

(Mahatma Gandhi)

provincie Overijssel

Denken vanuit je eigen beleving

provincie Overijssel

Wantrouwen en vooroordelen

Top 3 van Nederland's
meest 'onbetrouwbare' beroepen/mensen:

1. Bankiers

2. Politici

3. Ambtenaren

(bron: Motivaction, 2013)

provincie Overijssel

Hoe wint ‘het establishment’ weer vertrouwen?

provincie Overijssel

Doelgroepen: allemaal echte mensen…

Motivaction: 8 ‘sociale milieus’
vaste normen en waarden:

De traditionele burgerij
De moderne burgerij
Kosmopolieten
Postmoderne hedonisten
Nieuwe conservatieven
Gemaksgeoriënteerden
Opwaarts mobielen
Postmaterialisten

provincie Overijssel

traditionele burgerij

nieuwe conservatieven

moderne burgerij

MAGAZINE
VERONICA
HEEL PRIVÉ
HENK VAN DER MEIJDEN OVER ZIJN TATOEAGE
DE WK-FINALE
ALLE SCHANDALEN OP EEN RIJ
GULZIGE VROUWEN
OP DE SET VAN DE EETCLUB
ENRIQUE IGLESIAS
'JULLIE HOLLANDERS ZIJN LEKKER RELAXED'

gemaksgeoriënteerden

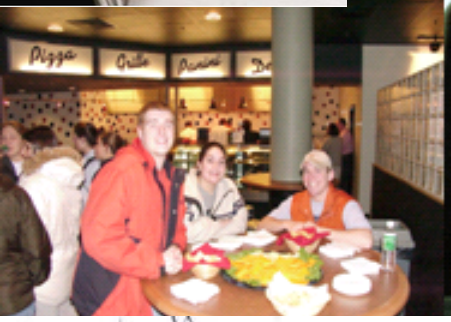

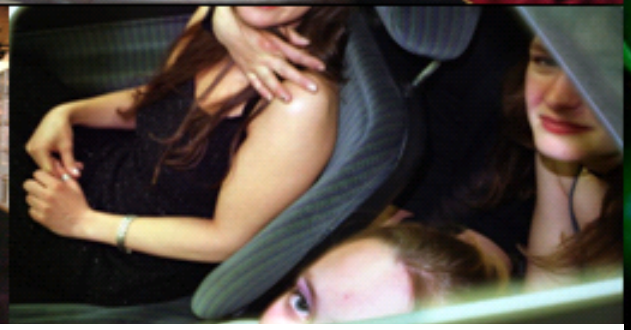

Café Zus

opwaarts
mobielen
ladies
Debiteuren/crediteure
34 lastige vragen aan uw consulta
do it my way
Rijkman
Groenink

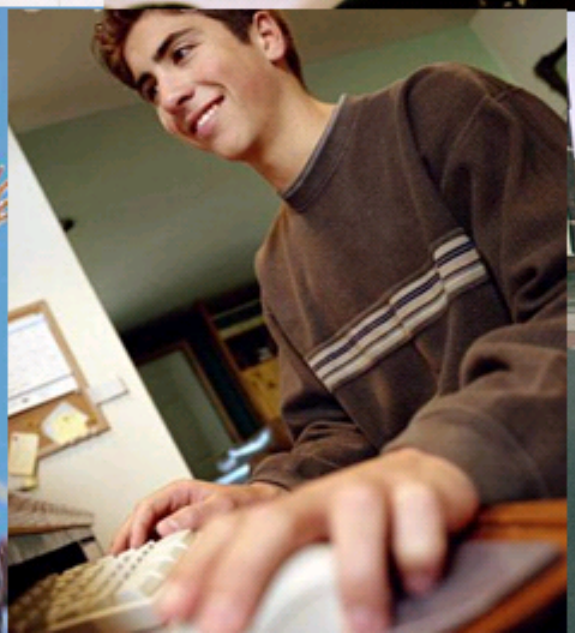

hairstyling OOSTPOORT

kosmopolieten

HUMOR
GROENE

NRC HAN
Doorbreken prijsafspraken mislukte
Bouwers wilden af
van illegaal systeem

postmaterialisten

ER IS VEEL MEER
DAT ONS VERENIGT
DAN ONS SCHEIDT

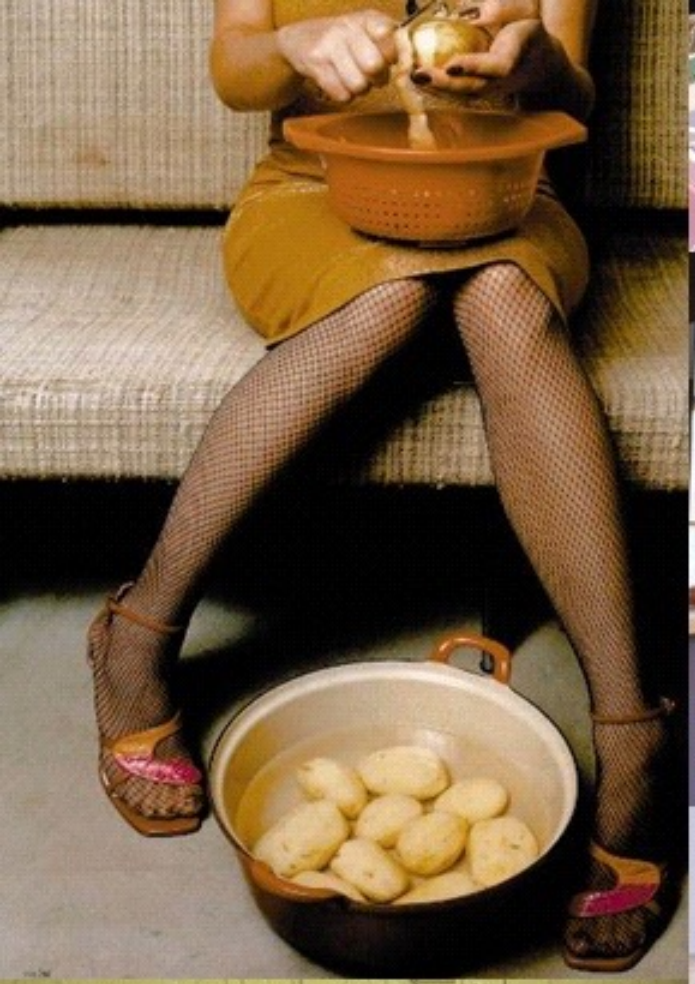

postmoderne hedonisten

8 belevingswerelden

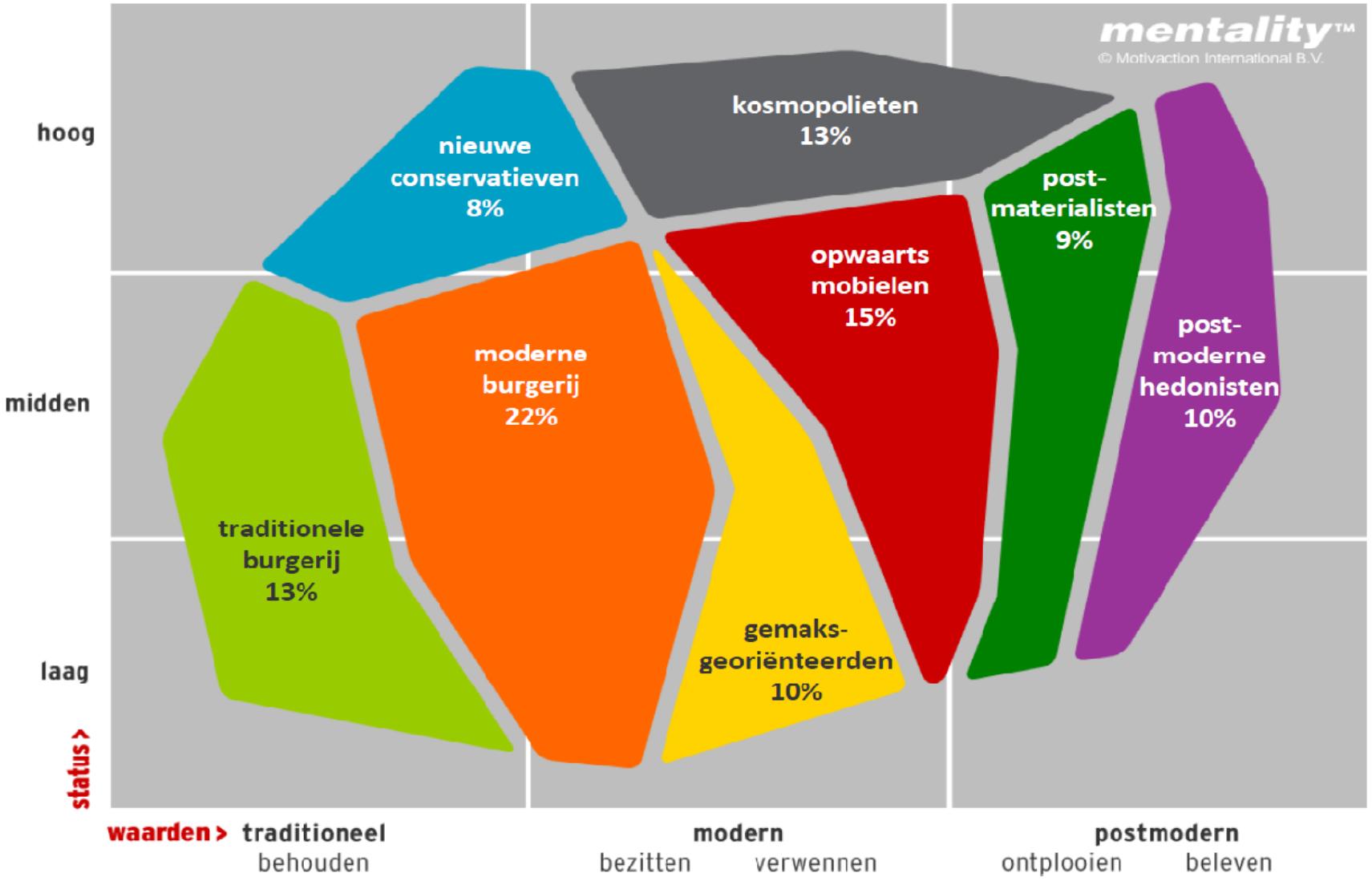

provincie Overijssel

4 houdingen in samenleving

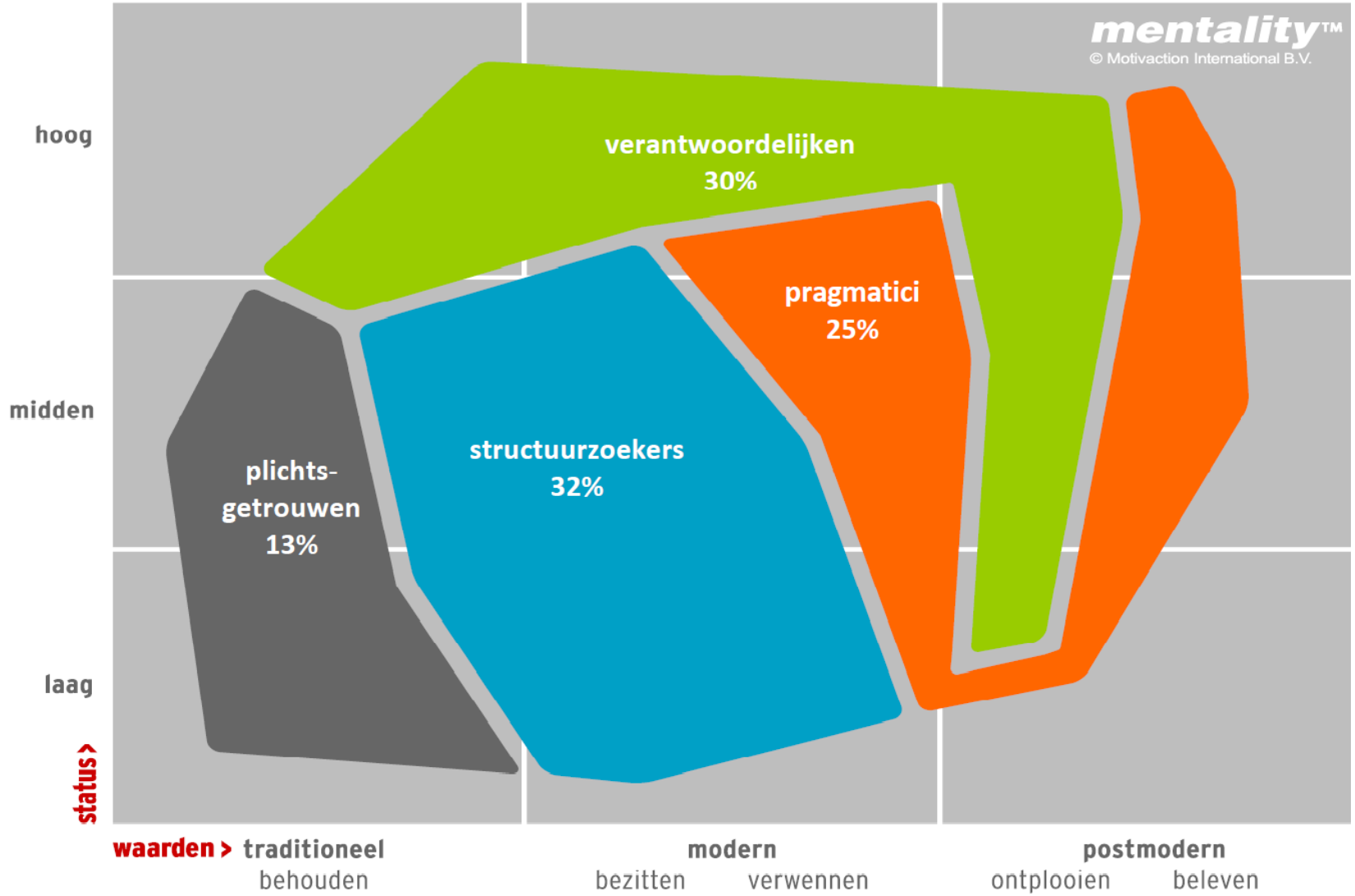

provincie Overijssel

Generaties

– **Vooroorlogse generatie** (geboren:1910 - 1930)

– **Stille generatie** (geboren:1931 - 1940)

– **Protestgeneratie** (geboren:1941 - 1955)

– **Verloren generatie** (geboren:1956 -1970)

– **Pragmatische generatie** (geboren: 1971 - 1980)

– **Grenzeloze generatie** (geboren na 1980)

- **Generatie Z** (geboren na 2000)…

provincie Overijssel

Generaties

Figuur 3.2-1 Verdeling sociale milieus in Overijssel per generatie (%)

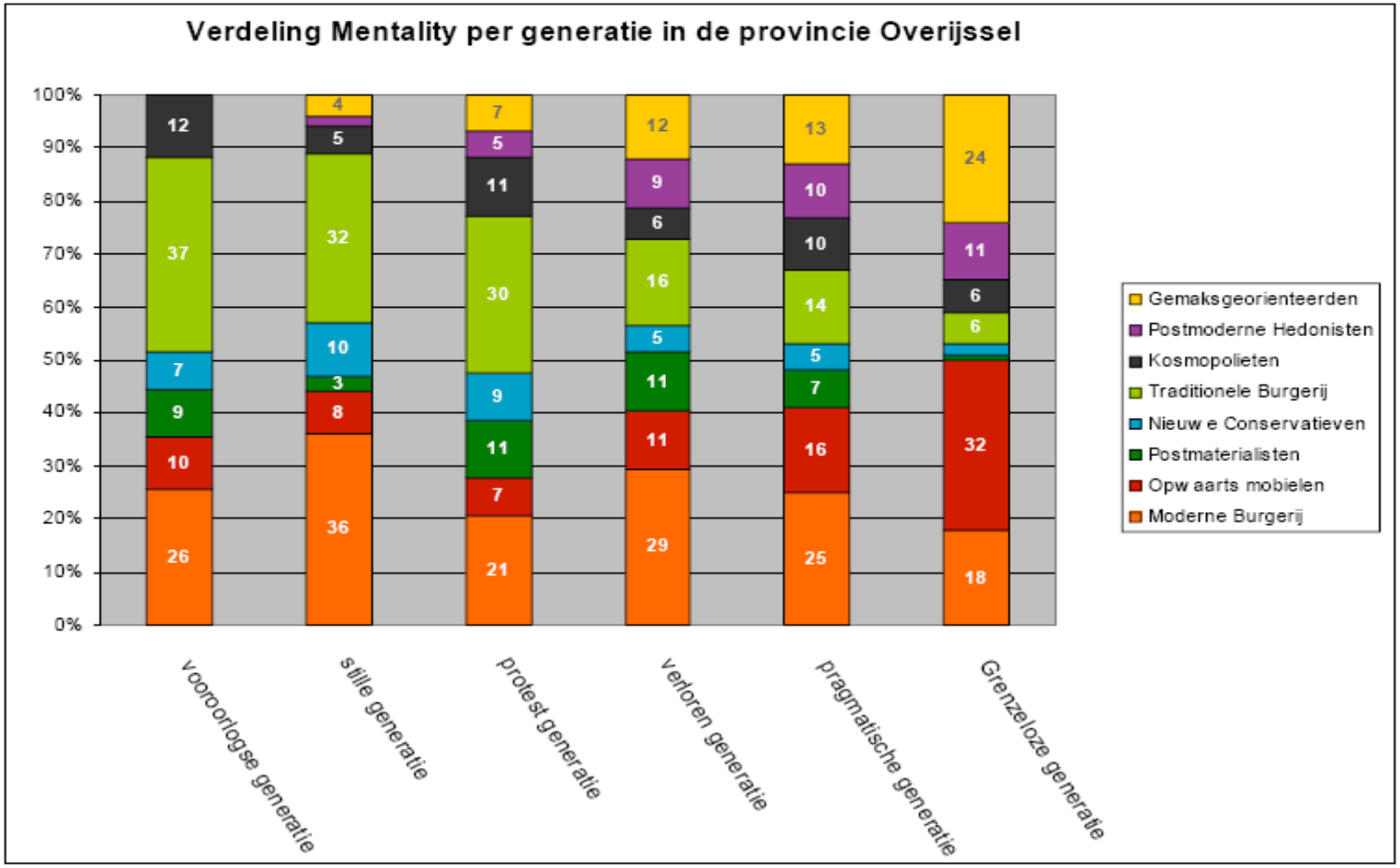

provincie Overijssel

Burgerschapsstijlen tot 2030

Figuur 3.3-2 Verwachte verdeling burgerschapsstijlen t/m 2030 (%)

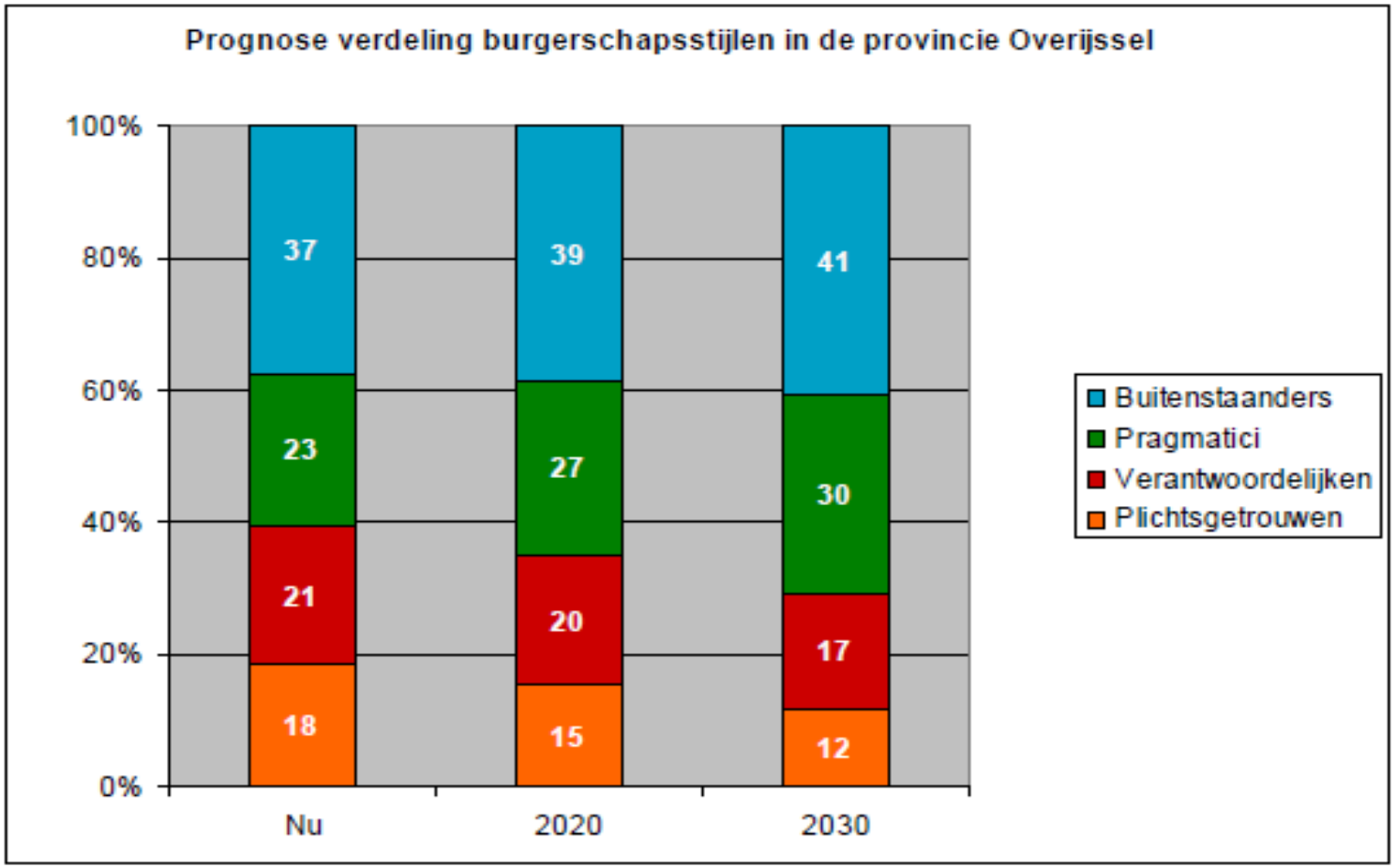

Bron: Mentality-meting 1997-2009 van Motivaction. Om deze analyse uit te kunnen voeren is gebruik gemaakt van meerdere jaren uit de database. Daardoor verschillen de percentages ten opzichte van de verdelingen zoals genoemd in De Staat van Overijssel.

provincie Overijssel

(even terug…)

"We hebben behoefte aan een 'participatieve democratie'.
Een samenleving waarin burgers, naast politici en professionals,
scheppers van instituties en voorzieningen zijn."

Motivaction onderzoek:
Over 6 jaar is 66% van burgerschapsstijlen
'Structuurzoeker' en 'Pragmatist'

Volkskrant/VU onderzoek oktober 2013:
66% Nederlanders heeft genoeg van
'democratisch geneuzel'
en wil een sterke man/vrouw

Dat vraagt nu al voor 'participatieve democratie'
een drastisch andere bestuursstijl/houding

provincie Overijssel

‘Loslaten in vertrouwen’

(RoB, december 2012)

“De ‘vitale samenleving’ bestaat al in Nederland!”

“Ruimte geven aan de vitaliteit van de samenleving vraagt om een **urgente en radicale paradigmashift** in de functie, rol en werkwijze van de politiek, het bestuur en het ambtelijke apparaat.”

provincie Overijssel

"Instead of thinking outside the box,
get rid of the box."

- Deepak Chopra -

provincie Overijssel

Differentiatie leiderschapsstijlen

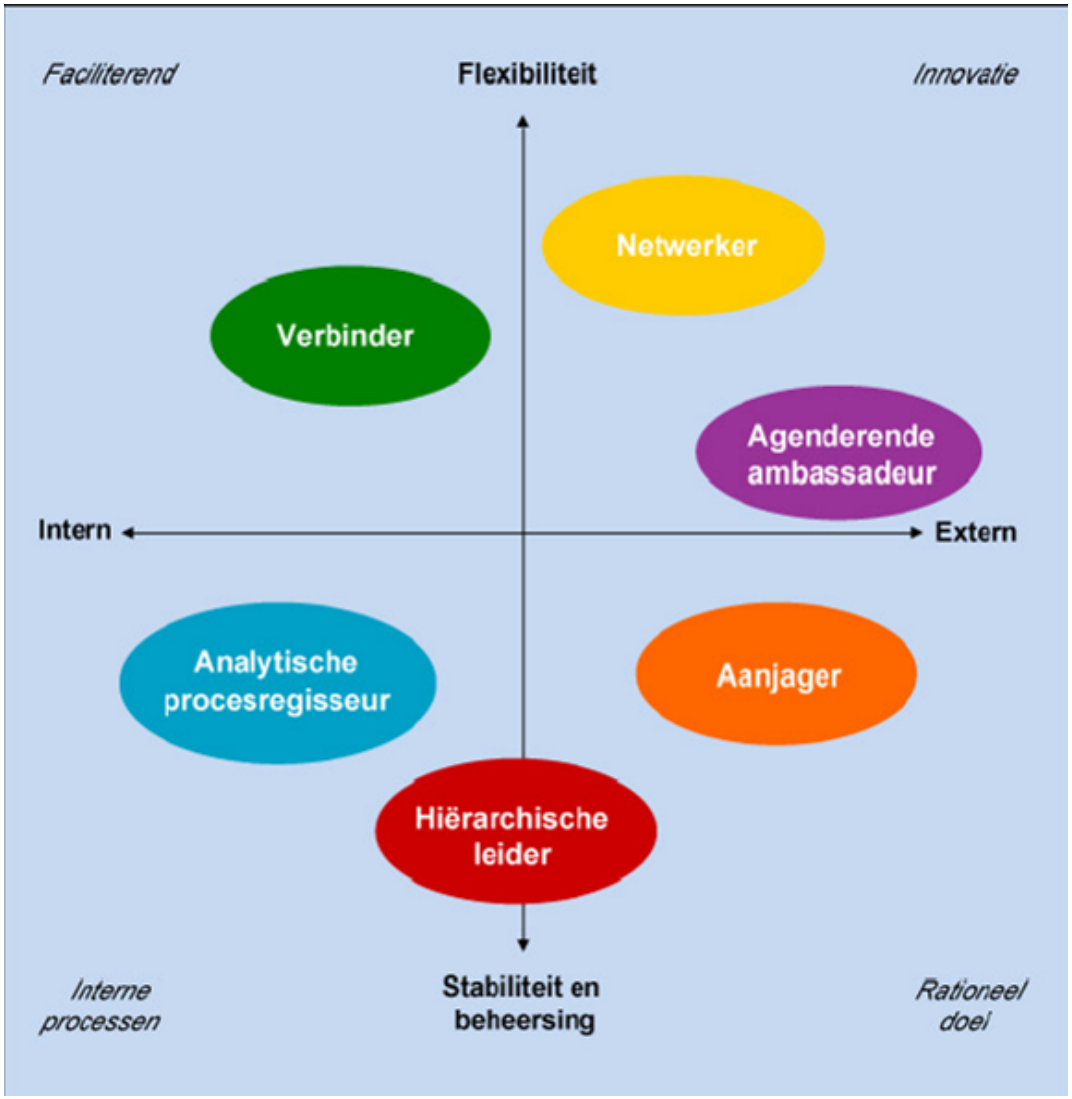

provincie Overijssel

Wat werkt wel?

Actief, bescheiden en **positief**
als gelijkwaardige **meedoen** in dialoog,
vragend **luisteren**,
vooroordelen bewust **vermijden**,
meer **hart** dan hoofd

Sleutels:
innerlijke overtuiging/passie
echtheid/authenticiteit
helderheid/openheid
gezond verstand
en vooral
ècht samen

provincie Overijssel

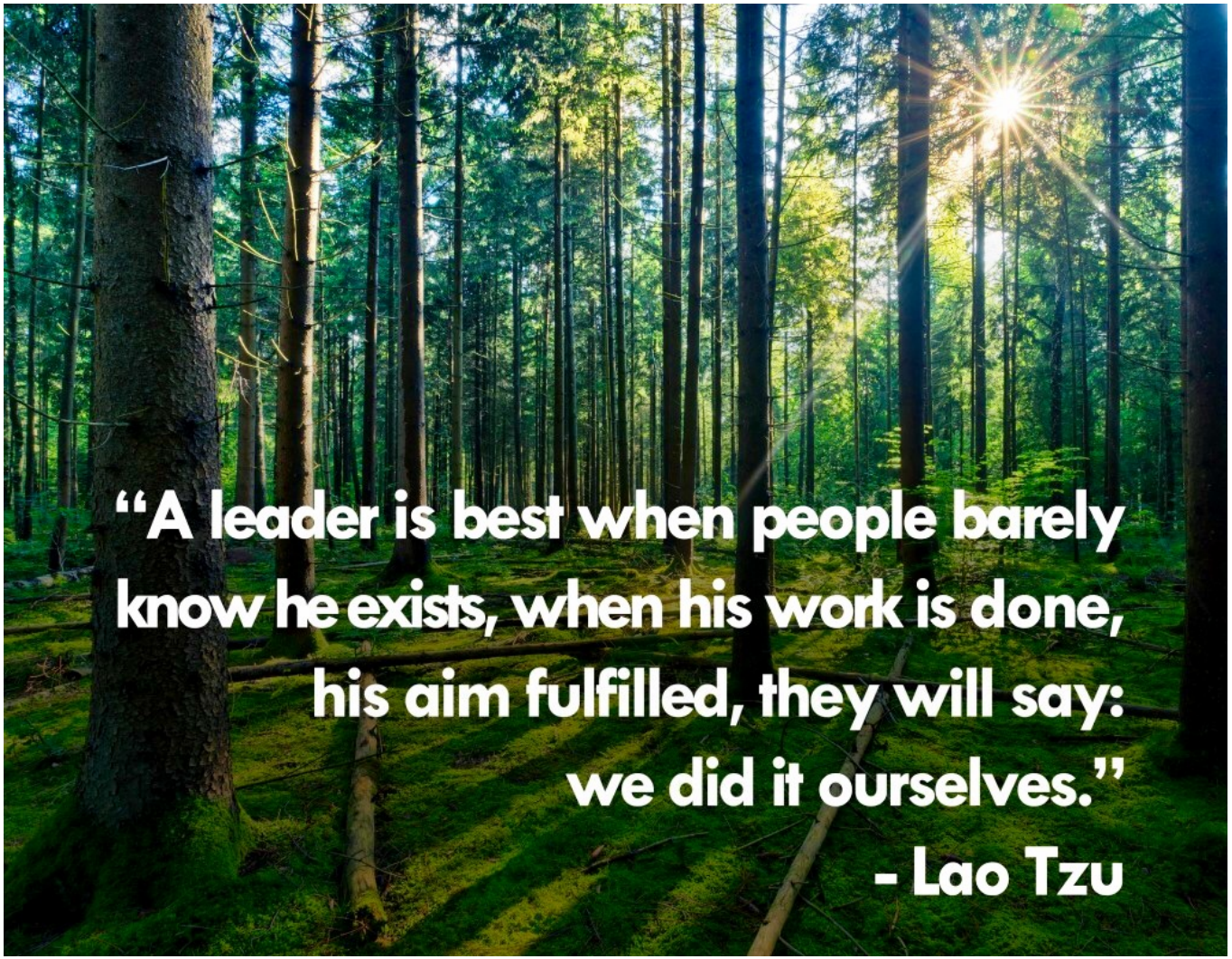

provincie Overijssel

Social Media?

Onze ervaring van de afgelopen 6 jaar:

Gebruik, per project/thema/kans, differentiatie in doelgroepen en een effectieve cross-mediale mix van communicatie

OFFLINE (print; expliciete voorkeur: 70%)
(bijv. H-A-H kranten, JIJ magazine, flyers, etc)

FYSIEK (oog-in-oog, markten, bijeenkomsten)
(bijv. 'Democratie Spel', 'Eigen Kracht')

ONLINE (digitaal; expliciete voorkeur: 10%)
(bijv. JIJ site, Social Media, BaseCamp, apps)

provincie Overijssel

Resultaten

JIJ & Overijssel magazine:

418.000 huishoudens

waardering ruim een 7, liefst als drukwerk

meer en meer vàn de mensen, i.p.v. vóór de mensen

JIJ & Overijssel platform:

ruim 380.000 unieke bezoekers in 2014

meer dan een 600.000 bezoekers sinds opening (2010)

JIJ & Overijssel bijeenkomsten:

'JIJ Inspireert!': meer dan 5.000 'live' bezoekers

10 bijeenkomsten per jaar

meer dan 11.000 online kijkers

(alleen de video van Rotmans al meer dan 8000!)

provincie Overijssel

Co-creëren met doelgroepen

‘Groen! Groener! Groenst!’
directe democratie
100 willekeurige inwoners kennen 1 subsidie toe

‘Eigen Kracht’
25 scholen
meer dan 2000 jongeren
gemiddeld 400 bezoekers per voorstelling/exhibitie
bekendheid in 2 jaar 400 % gestegen

‘Hardkoor Mannenkoor!’
binnen 48 uur
een nieuw mannenkoor
met leden tussen 14 en 40 jaar

provincie Overijssel

2015 - 2019

uit: "*Overijssel werkt" (2015)*

"De veranderende samenleving vraagt om een interactieve en participatieve overheid die dichtbij en bereikbaar is en die ruimte geeft aan initiatieven van inwoners en bedrijfsleven. Aan de hand van onze Participatiecode gaan wij actief aan de slag met de vraag hoe hier vorm aan te geven. Wij stimuleren experimenten met nieuwe vormen van samenwerking."

"Wij werken daarom in wisselende verbanden samen met gemeenten, waterschappen, andere provincies, Rijk, bedrijven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en inwoners. Wij maken aan de voorkant duidelijk vanuit welke rol wij handelen en wat onze inzet is."

provincie Overijssel

provincie Overijssel

kan ondersteunen bij:

Coaching bij strategisch ‘omdenken’
Doelgroep analyse
Participatie strategie
Cocreatie - en projectmanagement
Cross-mediale communicatie

JIJ & Overijssel platform (gratis!)
Coproductie/cocreatie
Pilots in de praktijk
Samen al doende leren

provincie Overijssel

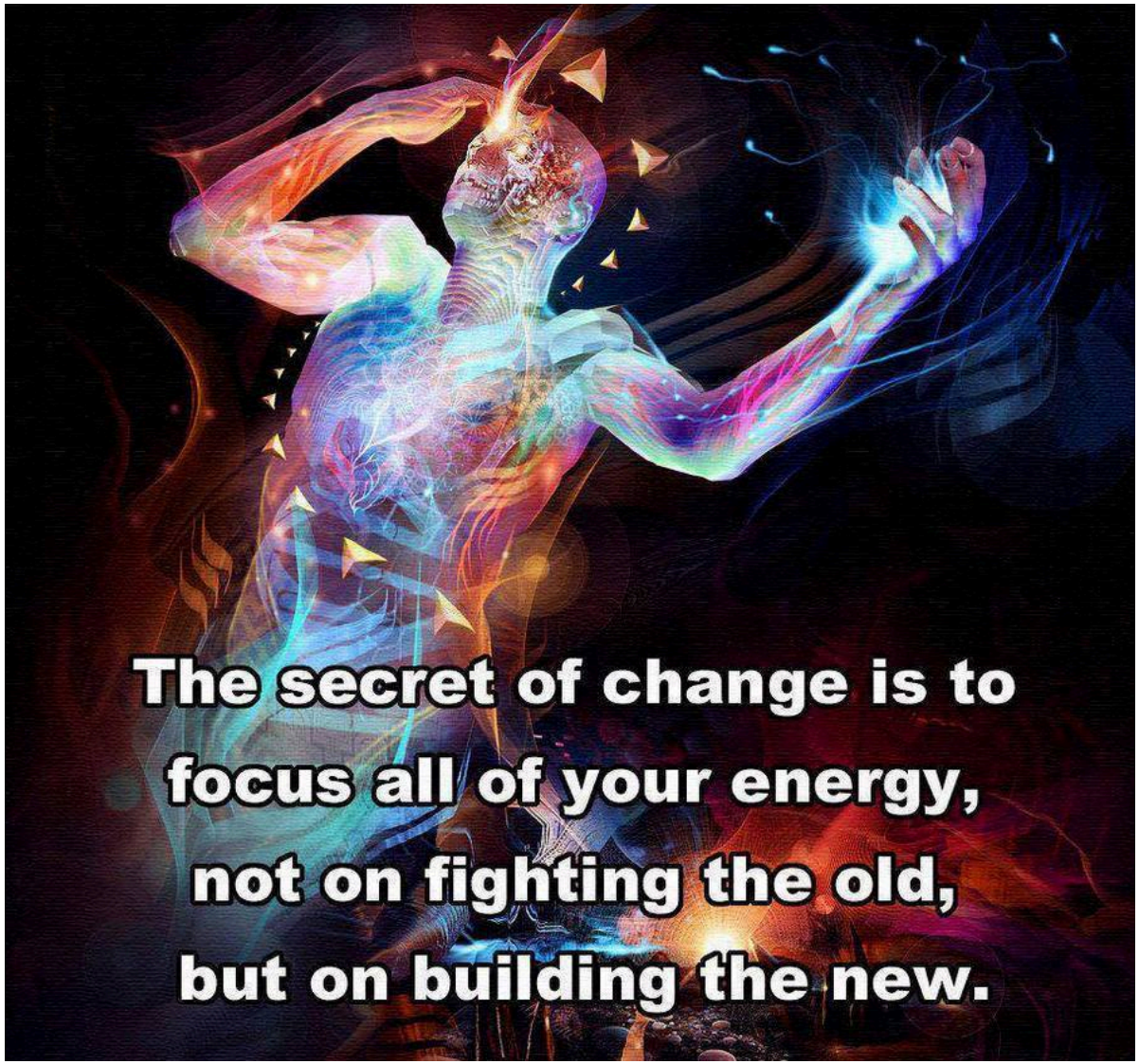

- Dan Millman: 'The Way of the Peaceful Warrior'

provincie Overijssel

Aanbevolen literatuur

Loslaten in Vertrouwen

Verandering van Tijdperk

Revolution

The Evolution of Everything

Society 3.0

Trendrede 2017

Easycratie / ‘Nooit af’

Improviserende gemeenten

provincie Overijssel

Dank jullie wel voor de aandacht!

f.v.damme@overijssel.nl

@ferencvandamme

https://nl.linkedin.com/in/ferencvandamme

www.nederlandkantelt.nl/kantelvoorbeelden/ferenc-van-damme/

provincie Overijssel